

Ελεούμενοι και ελεούντες.

Σοφία Μπεκρή.

Ευαγγελικά αναγνώσματα.

«Τις εστί μου πλησίον;» Το ερώτημα αυτό απευθύνει στον Κύριο, στο Ευαγγέλιο της Κυριακής Η' Λουκά (10:25-37), ένας νεαρός νομικός «εκπειράζων αυτόν και λέγων: Τι ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω;».

Δεν είναι η πρώτη φορά που εκπειράζεται ο Κύριος. Όπως αναφέρουν οι Ευαγγελιστές Ματθαίος και Μάρκος (22:15-33, 12:13-27, αντιστοίχως), από την μια, οι υποκριτές Φαρισαίοι προσπάθησαν να τον παγιδεύσουν, με το ερώτημα: «έξεστι δούναί κήνσον Καίσαρι ή ου;» (Ματθ. 22:18, Μαρκ. 12:14), από την άλλη, το ίδιο έκαναν οι μη πιστεύοντες στην ανάσταση Σαδδουκαίοι, με το ερώτημα σε ποιους από τους επτά άνδρες, που παντρεύτηκε, ανήκει η γυναίκα, μετά από τον θάνατό της (Ματθ. 22:27-28, Μαρκ. 12:23).

Στην πρώτη περίπτωση, ο Κύριος δεν απαντάει ευθέως αλλά ξεσκεπάζει την υποκρισία των Φαρισαίων, υποβάλλοντάς των, με την σειρά Του, το ερώτημα: «τίνος η εικών αύτη – που δείχνει το νόμισμα – και η επιγραφή;» Δεν είναι του Καίσαρος; Αφού λοιπόν «προσκυνάτε» τον Καίσαρα, μερωτάτε εάν πρέπει να πληρώνετε ή όχι φόρο; Ποιον κοροϊδεύετε;

Τι συνέβαινε στην πραγματικότητα; Οι Εβραίοι, ως γνωστόν, λάτρευαν τον δικό τους Θεό και όχι την Θεά Τύχη του εκάστοτε κατακτητού ρωμαίου αυτοκράτορος. Από την άλλη, οι Ρωμαίοι άρχοντες συμβιβάζονταν, εφ' όσον εξασφαλιζόταν η ηρεμία του κράτους των, με την νομοτυπία των Εβραίων, που δέχονταν, αντί να λατρεύουν τους ίδιους ως θεούς, να πληρώνουν φόρο σε νομίσματα που έφεραν την εικόνα του αυτοκράτορος. Έτσι, τους απέδιδαν εμμέσως την «λατρεία» των και ας μην προσκυνούσαν την θεοποιημένη των εικόνα! Γι' αυτό ο Κύριος τους απαντάει καταλλήλως: «αφού εσείς, Φαρισαίοι, τα έχετε βρει με τους επιγείους άρχοντες, ε, τότε, δώστε σ' αυτούς αυτό που πρέπει να τους δώσετε, και κάντε και τα λατρευτικά σας καθήκοντα στον Θεό, που λέτε ότι πιστεύετε» («απόδοτε ουν τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ», Ματθ. 22:21, Μαρκ. 12:17).

Αλλά και στους Σαδδουκαίους, που πίστεψαν ότι θα τον παγιδέψουν, με το δικό των ερώτημα: «εν τη αναστάσει τίνος των επτά έσται η γυνή; πάντες γαρ έσχον αυτήν» (Ματθ. 22:27-28, Μαρκ. 12:23), ο Κύριος απαντά ευθέως: «πλανάσθε μη ειδότες τας γραφάς μηδέ την δύναμιν του Θεού· εν γαρ τη αναστάσει ούτε γαμούσιν ούτε εκγαμίζονται... ουκ έστιν ο Θεός Θεός νεκρών αλλά ζώντων» (Ματθ. 22:30-32, Μαρκ. 12:25-27).

Έτσι, και στον νομικό που τον ρωτάει «τι ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω», ο Κύριος τον αντιρωτάει, με νόημα: αφού εσύ ξέρεις καλά τον νόμο, για πες μας, λοιπόν: «εν τω νόμω τι γέγραπται; πώς αναγιγνώσκεις;» Και όταν εκείνος απαντάει με την γνωστή εντολή της αγάπης «αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου... και τον πλησίον σου ως σεαυτόν», ο Κύριος τον επιβραβεύει: «ορθώς απεκρίθης» και τον προτρέπει: «τούτο ποίει και ζήση» (Λουκ. 10:26-28).

Ο νομικός, όμως, που ξέρει πολύ καλά τις εντολές του νόμου του Θεού αλλά θέλει να έχη και τον τελευταίο λόγο («δικαιούν εαυτόν»), ξαναρωτά τον Κύριο: «τις εστί μου πλησίον;» (ο.π. 29), για να πάρη πλέον την απάντησή του μέσα από την παραβολή του Καλού Σαμαρείτου.

«Τις εστί μου πλησίον;» Το ερώτημα αυτό είχε, ασφαλώς, απασχολήσει και άλλους, πλην του φιλομαθούς νέου, ανθρώπους και λαούς, ο καθένας από τους οποίους έδινε την δική του απάντηση, αναλόγως των ιδε-

ολογικών των πεποιθήσεων. Πάντως, όλοι, πάνω κάτω, Εβραίοι, Έλληνες και άλλοι εθνικοί, συνέκλιναν στο ότι «πλησίον» είναι ο συγγενής, ο φίλος, ο ομοιδεάτης, ο ομόδοξος, ο ομοεθνής. Ειδικά την αντίληψη περί του πλησίον ως ομοδόξου και ομοεθνούς την υιοθετούσαν, περισσότερο απ' όλους, οι Εβραίοι.

Ο Κύριος, όμως, αν και στην καταγωγή Εβραίος, εισήγαγε, με την διδασκαλία Του, μια «καινή» και πολύ προχωρημένη, για τις συνθήκες της εποχής του, αντίληψη. Σύμφωνα με αυτήν, «πλησίον» δεν είναι απλώς ένας από τους παραπάνω, είναι πρωτίστως «ο ποιήσας το έλεος» στον αδελφό του, καθ' ότι αυτός που ελεεί πτωχό και εμπερίστατο αδελφό στον Θεό δανείζει (Παροιμ. 19:17). Έτσι, κατά την ορθόδοξη χριστιανική διδασκαλία, αδελφός είναι κάθε άνθρωπος, ως εικόνα Θεού, ανεξαρτήτως φύλου, καταγωγής, εθνικότητας, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων.

Να, γιατί ο Κύριος προτάσσει την εντολή της διπλής αγάπης: προς τον Θεό και προς τον πλησίον, τον συνάνθρωπο. Πώς μπορείς να πης τον άλλον αδελφό σου, εάν δεν αναγνωρίζης κοινό πατέρα; Από την άλλη, πώς μπορείς να πης τον Θεό Πατέρα, εάν δεν αναγνωρίζης τον άλλο ως αδελφό σου; Είναι ξεκάθαρη η διδασκαλία του Ευαγγελίου, στο σημείο αυτό, ιδιαιτέρως του Ευαγγελιστού της αγάπης, «ίνα ο αγαπών τον Θεόν αγαπά και τον αδελφόν αυτού», διότι διαφορετικά «ο μη αγαπών τον αδελφόν ον εώρακε, τον Θεόν ον ουχ εώρακε, πώς δύναται αγαπάν;» (Α' Ιω. 4:21).

Αλλά και οι Πατέρες της Εκκλησίας μας, οι συνεχιστές της ευαγγελικής παραδόσεως, τονίζουν με συνέπεια την διπλή και αλληλένδετη αυτήν αγάπη, όπως κυρίως εκφράζεται στην ρήση: «είδες τον αδελφόν σου; είδες τον Θεόν σου». Ποια σχέση μπορεί, τώρα, να έχη η αγαπητική αυτή χριστιανική παράδοση με την γενική χωρίς Χριστό αγαπολογία ή και με την εβραϊκής προελεύσεως σύγχρονη ατομικιστική αντίληψη «εγώ και ο Θεός μου», ο καθένας ας βγάλη τα συμπεράσματά του.

Πάντως, ο καλός Σαμαρείτης του Ευαγγελίου, ο εχθρός των Εβραίων, είναι φίλος του Θεού, διότι «ποιεί το έλεος» στον αδελφό Του απροϋπόθετα. Δεν τον αντιπαρέρχεται, όπως κάνουν ο ιερέας και ο λευΐτης, ο εκπρόσωπος του νόμου και των προφητών αντιστοίχως. Ο Θεοφάνης ο Κεραμεύς, στην ερμηνεία του, αναφέρει χαρακτηριστικά, στο σημείο αυ-

τό, ότι σκοπίμως δεν χρησιμοποιείται το ρήμα «παρέρχομαι», διότι για όσους προσπερνούν τον αδελφό των, τους «αντιπαρέρχεται» τελικά ο ίδιος ο νόμος του Θεού! (PG 132:292D-304B).

Εάν θέλωμε, λοιπόν, όλοι μας να ομοιάσωμε στον Καλό Σαμαρείτη, που αποτελεί υπόδειγμα εν Χριστώ αδελφού, δεν έχουμε παρά να πράξωμε, με την σειρά μας, ό,τι έκανε εκείνος. Αυτός, «ιδών τον ημιθανή» αδελφό του, δεν τον «αντιπαρήλθε», όπως οι ομοεθνείς του, αλλά «εσπλαγχνίσθη αυτόν και προσελθών κατέδησε τα τραύματα αυτού επιχέων έλαιον και οίνον» (Λουκ. 10:34). Μάλιστα δεν σταμάτησε εκεί. Τον επεβίβασε «επί το ίδιον κτήνος» – μήπως και ο Χριστός δεν πήρε πάνω Του τον τραυματισμένο από τις αμαρτίες άνθρωπο και δεν τον οδήγησε, όπως ο αλλόφυλος Σαμαρείτης, στο «πανδοχείο» του ελέους, στην Εκκλησία Του, για να τον επιμεληθούν πλέον οι «πανδοχείς», οι απόστολοι και όλοι εμείς που συνεχίζομε, στο όνομα του Χριστού, το έργο Του;

Συνεπώς, όλοι όσοι έχουν ελεηθή και βρίσκονται μέσα στο πανδοχείο της αγάπης Του έχουν, με την σειρά των, χρέος να «προσδαπανήσουν» και οι ίδιοι, να «ξοδέψουν» όχι καμμιά περιουσία, αλλά λίγα «δηνάρια» από το έλεος που και εκείνοι κατά χάρη δέχθηκαν από τον Παντελεήμονα Κύριό των, τον Καλό Σαμαρείτη. Πώς αλλιώς θα «ξεπληρώσουν» την ευεργεσία που τους έκανε ο εύσπλαγχνος Κύριος, ώστε «εν τω επανέρχεσθαι» Αυτόν, κατά την Δευτέρα και ένδοξη Παρουσία Του, να τους το αποδώση πολλαπλάσιο!

Εφ' όσον με έναν οβολό, κατά τον Χρυσορρήμονα Ιωάννη, μπορούμε να αγοράσωμε τον ουρανό, εμείς καθόμαστε και δεν σπεύδομε στο πανδοχείο της αγάπης Του να ελεηθούμε και οι ίδιοι, να ελεήσωμε και άλλους, με την χάρη Του; Ας το καταλάβωμε, επιτέλους! Μόνον με τα θεραπευτικά μέσα της Εκκλησίας μας, που μας απολυμαίνουν από τις αμαρτίες μας, όπως ο οίνος, και μας καταπραΰνουν τον πόνο από τα τραύματα, όπως το έλαιον, δηλαδή με τον απολυτρωτικό και παρήγορο λόγο του Χριστού μας, και με τα άλλα σωστικά μέσα, την ειλικρινή εξομολόγηση, την αληθινή μετάνοια, την συνεχή Θεία Κοινωνία, έχουμε την δύναμη να αντιπαρέλθωμε και εμείς στις ληστρικές επιθέσεις του αντικειμένου και ανθρωποκτόνου «άρχοντος» του κόσμου τούτου.

Έτσι, ενδυναμωμένοι από την αγάπη και το πλούσιο έλεός Του, διαρκώς ελεούμενοι και αδιαλείπτως ελεούντες, κατά το πρότυπο του Χριστού και το παράδειγμα των Αγίων μας και μάλιστα του Αγίου Ιωάννου του ελεήμονος (+ 12 Νοεμβρίου), θα καταφέρωμε, με την δική Του χάρη και τις δικές των ευλογίες, να μεταβούμε από το επίγειο στο ουράνιο πανδοχείο, όπου θα γευώμαστε τα αιώνια αγαθά της Βασιλείας Του. Αμήν!

Σοφία Μπεκρή.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>